

Johdanto

Koivisto Kaisa, Henner Anja, Kiviniemi Liisa

30.11.2017 ::

Sairaanhoitajakoulutusta on järjestetty Oulussa 120 vuotta vuodesta 1896 tammikuusta vuoteen 2016 tammikuuhun mennessä. Ammattikorkeakouluissa koulutetaan sote-alan osaajia ja ammattikorkeakoulujen tehtävänä on vastata työelämän muuttuviin osaamistarpeisiin sekä osallistua aktiivisesti alueen kehittämiseen. Hoitoalan koulutus ja työ tuottavat ihmisille ja yhteisöille hyvinvointia sekä terveyttä. Hoitotyössä toimitaan oman alan asiantuntijoina ja noudatetaan ammatin harjoittamiseen liittyviä lakeja, sääntöjä ja eettisiä ohjeita.

Vaikka hoitoalan koulutukset ovat oma professionsa, tulee hoitavien henkilöiden ja alan ammattilaisten osata toimia monialaisissa työryhmissä. Lisäksi ammattilaisten tulee ymmärtää ja osata laajemmin kartoittaa asiakkaiden hoidolliset tarpeet laajemmin, vastata ajankohtaisiin hoidollisiin tarpeisiin asiakaslähtöisesti ja kokonaisvaltaisesti huomioiden asiakkaan hoitopolun sekä tässä ohjata palveluiden oikeaan käyttöön. Sote-ala on hyvä tarkastella laajemmin yhteiskunnan eri rakenteiden kautta, jolloin ihmisten hyvinvointi on terveyttä, toimintakykyä, osallisuutta ja sosiaalista turvallisuutta. Tällöin kokonaisvaltaista hyvinvointia edistetään sosiaali- ja terveydenhuollon, liikenteen, yhdyskuntarakenteen, liikunnan, koulutuksen, kulttuurin ja muiden toimialojen yhteistyönä.

Tämä asiantuntija-artikkeleista koostuva julkaisu on jatkoa [Sairaanhoitajakoulutusta 120 vuotta Oulussa – Aputyöstä asiantuntijaksi –juhlaulkaisulle](#). Aputyöstä asiantuntijaksi -konferenssin juhlaulkaisussa kuvattiin sairaanhoitajakoulutuksen historiaa, nykypäivää ja tulevaisuuden osaamistarpeita. Tässä julkaisussa kuvataan hoitotyön koulutuksen ja käytännön hoitotyön toiminnan sekä johtamisen ajankohtaisia ja tulevaisuutta ennakoivia muutoksia ja haasteita sekä niitä yhteiskunnallisia uudistuksia, joilla on merkitystä myös hoitotyön koulutukselle. Hoitotyön koulutuksen toimijat ja kehittäjät painottavat, että hoitotyö on inhimillistä toimintaa ja siinä ollaan lähellä ihmisten terveyden kokemusten, terveyden muutosten, vakavien sairauksien ja kuoleman kanssa. Hoitotyö on vaativaa niin tietojen ja taitojen, kuin myös persoonallisten ominaisuuksienkin näkökulmasta katsottuna. Oulussa hoitotyön koulutusta on kehitetty osaavien opettajien, esimiesten ja hoitoalan ammattilaisten kanssa yhteistyössä. Tämän kirjan myötä kiitetään myös hoitotyön koulutuksen kehittämistyöstä edellistä koulutus-, tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiojohtaja **Kaijeena Serloa**.

Suomessa tapahtuva [sote-uudistus](#) on historian suurin sosiaali- ja terveydenhuollon palvelurakenteen uudistus, jonka tavoitteena on ihmisten hyvinvointi- ja terveyserojen kaventaminen, palvelujen yhdenvertaisuuden ja saatavuuden parantaminen sekä kustannusten hillitseminen. Uudistuksen myötä julkisten sosiaali- ja terveyspalvelujen järjestämisvastuu siirtyi kunnilta ja kuntayhtymiltä 18 maakunnalle vuoden 2020 alussa. Sote-uudistukseen liittyviä toimintatapojen uudistamista tehdään muun muassa hallituksen kärkihankkeissa, joita ovat: ikäihmisten kotihoidon kehittäminen, kaikenikäisten omaishoidon vahvistaminen, lapsi- ja perhepalveluiden uudistaminen valtakunnallisella muutosohjelmalla (LAPE), asiakaslähtöisten palveluiden tuottaminen, terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen ja eriarvoisuuden vähentäminen sekä sote-lähipalveluiden takaaminen. Lähipalvelut liittyvät potilaan ja asiakkaan arkeen ja ovat suhteellisen helposti saavutettavissa, koska sijaitsevat lähellä useimpia ihmisiä tai ne tuodaan potilaan tai asiakkaan arkeen sähköisillä välineillä tai liikkuvina palveluina.

Sosiaali- ja terveysalan muutos nopeutuu uudistusten, yhteiskunnan tilanteiden ja ihmisten terveys- ja palvelutarpeiden myötä. Sosiaali- ja terveysalan koulutuksessa ennakoidaan ja vastataan alan muutoksiin yhteistyössä käytännön ja monialaisten toimijoiden kanssa. Tulevaisuutta ennakoivia muutoksia ovat ainakin muuttuvat sote-alan osaamistarpeet, alan osaajien riittävyys, alan johtaminen, älyteknologia ja tieto sekä siihen liittyvän tiedon määrän ja uusiutumisen moninkertaistuminen, tietoturva, asiakaslähtöiset palvelut sekä aivan uudenlaiset työtavat, robotiikka ja digitalisaatio. Ihmisten osallisuus, omasta terveydestään huolehtiminen ja personalisoidut terveyden seurannan mahdollisuudet lisääntyvät.

Sote-alan koulutus tuottaa alueelle ammattilaisia ja osaajia väestön hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen, riskien ennaltaehkäisyyn ja hoitoon sekä kuntoutukseen. Sote-alan professiot ovat rekisteröityjä ja ammatinharjoittamislaissa nimikesuojattuja ammatteja, joiden tasoa ja toimintaa VALVIRA seuraa ja valvoo. Sote-alan koulutuksessa tavoitellaan osaamista, jossa toteutuu korkeatasoinen eettinen toiminta, asiakaslähtöinen vuorovaikutus, asiakkaiden ja perheiden turvallisuus ja evidenssiin perustuva toiminta. Sote-alan koulutuksesta valmistuneelta edellytetään myös kykyä johtajuuteen, itsenäiseen ja vaativaan päätöksentekoon sekä monialaisissa työryhmissä ja verkostoissa että monikulttuurisissa ympäristöissä toimimista niin kansallisella ja kansainvälisellä tasolla. Sosiaali- ja terveysministeriön julkaisussa hoitotyön ohjausryhmä painottaa seuraavia sairaanhoitajan osaamiskokonaisuuksia: näyttöön perustuvan toiminnan osaaminen, terveystalouden laadun ja potilasturvallisuuden edellyttämä osaaminen, terveyden, työn ja toimintakyvyn edistämisen osaaminen sekä asiakaskeskeisen ja moniammatillisen toiminnan osaaminen.

Ammattikorkeakouluissa tapahtuva tutkimus- ja kehitystyö ([Laki ammattikorkeakouluista 564/09 § 4](#)) kohdentuu ammattikorkeakouluopetukseen, työelämään ja alueen kehittämistoimintaan tavoitteena lisätä tietoa ja tiedon käyttämistä uusien sovellusten löytämiseksi. Lisäksi tutkimus- ja kehittämistoiminta tuottaa näyttöön perustuvaa tietoa hoitotyön käytäntöön ja sen kehittämiseksi. Sote-alalla voitaisiin huomattavasti paremmin integroida opiskelijoiden tekemät oppinäytetyöt työyhteisöjen kehittämistoimintaa palveleviksi ja asiakaslähtöisten palveluiden kehittämiseen. Tutkimus- ja kehittämistoimintaa tulisi erityisesti lisätä monialaisissa ryhmissä toteutuvaksi hyvinvointipalveluiden kehittämistyöksi. Monialaisuus sisältäisi sosiaali- ja terveys-, tekniikan-, liiketalouden- ja kulttuurialan tutkimus- ja kehittämissyhteistyötä tuottaen digitaalisia, liikunnallisia, luovia, taiteellisia ja kulttuurisia palveluita että menetelmiä, joilla on yhteyttä ihmisten hyvinvointiin ja terveyteen. Kehittämistoiminnassa kehittämistieto on usein luovaa, joustavaa ja tilannekohtaista tietoa.

Oulun ammattikorkeakoulussa sote-alan koulutuksessa on yhdessä opettajien kanssa tutkittu ja kehitetty oppimista ja opetusta monella tavalla. Opetussuunnitelmia ja harjoittelua on kehitetty, opetus- ja oppimisympäristöjä monipuolistettu virtuaali- ja simulaatio-oppimismahdollisuuksina, monialaisuutta on lisätty, opiskelijoiden yksilöllisiä oppimispolkuja kehitetty ja niin edelleen. Tutkimus- ja kehitystyötä tehdään alan sidosryhmien kanssa vastaamalla sidosryhmien käytännön kehittämistarpeisiin, joita ovat palveluiden käytännön ratkaisut laatu, uudet tuotteet, menetelmät ja osaaminen.

Hoitotyön johtaminen luo julkista arvoa ja ennakoii tulevaisuuteen suuntautuvia ratkaisuja asiakaslähtöisten ja terveyttä edistävien palveluiden tuottamiseksi. Tiedolla johtaminen tulee olemaan merkittävä osa hoitotyön johtamista tulevaisuudessa. Dialoginen esimiestyö merkitsee johtajuuden jakamista, jolloin esimiehet ja alaiset keskustelevat ja toimivat vuorovaikutuksessa toistensa kanssa mahdollisimman paljon. Jaetun johtamisen edellyttämässä työyhteisötaidoissa ei ole kyse ensisijaisesti ihmisten kyvystä toimia uudella tavalla, vaan pikemminkin ihmisten halusta ja valmiudesta toimia vuorovaikutteisesti.

Oulun ammattikorkeakoulu (Oamk) on määrittänyt ja kuvannut strategiassaan 2017–2020 lähtökohtia ja keskeisiä painoaloja. Oamkin tehtävänä on palvella työ- ja elinkeinoelämän kehittämisen ja uudistamisen tarpeita ja vahvistaa alueen elinvoimaisuutta sekä vastata Pohjois-Suomen ammattikorkeakoulutuksen monimuotoisuudesta. Oamkin toiminnalle on luonteenomaista työ- ja elinkeinoelämää uudistava kokeilukulttuuri ja tarkoituksenmukaisesti hyödynnetty digitalisaatio. Oamkin toimintaa ohjaavat arvot ovat yhteisöllisyys, työelämäkumppanuus, kehittymishalukkuus ja tuloksellisuus. Oamkin painoaloina ovat terveyttä ja hyvinvointia edistävät palvelut ja teknologia, energiatehokas rakentaminen pohjoisiin olosuhteisiin, monialaiset liiketoiminta- ja yrittäjyysvalmiudet ja uudistuva ammattikorkeakoulun opettajuus sekä opettajankoulutus. Oamkin painoalat osuvat hyvin sote-alan työelämän kehittämiseen ja alan osaamistarpeisiin vastaamiseen koulutuksen, tutkimus- ja kehittämistoiminnan avulla. Uudistuvaa ammattikorkeakoulun opettajuutta on organisoitu tiimiopettajuusmalliin ja uusia monialaisia opintojaksoja on lisätty sekä jo olemassa olevia kehitetty. Lisäksi uudistuvan opettajuuden kehittämisessä opetussuunnitelmia kehitetään osaamisperustaisiksi, jolloin opiskelijoilla on mahdollisuus osoittaa ja näyttää osaamistaan vaihtoehtoisilla tavoilla ja olla myös mukana kehittämässä oppimispolkuja.

Metatiedot

Nimeke: Johdanto. Teoksessa K. Koivisto, A. Henner & L. Kiviniemi (toim.) Hoitotyön koulutus ja tutkimus- ja kehittämistoiminta – ajankohtaisia ja tulevaisuutta ennakoivia haasteita.

Tekijä: Koivisto Kaisa; Henner Anja; Kiviniemi Liisa

Aihe, asiasanat: ammattikorkeakoulut, hoitoala, koulutus, sote-uudistus

Tiivistelmä: Sairaanhoitajakoulutusta on järjestetty Oulussa 120 vuotta vuodesta 1896 tammikuusta vuoteen 2016 tammikuuhun mennessä. Ammattikorkeakouluissa koulutetaan sote-alan osaajia ja

ammattikorkeakoulujen tehtävänä on vastata työelämän muuttuviin osaamistarpeisiin sekä osallistua aktiivisesti alueen kehittämiseen. Hoitoalan koulutus ja työ tuottavat ihmisille ja yhteisöille hyvinvointia sekä terveyttä. Hoitotyössä toimitaan oman alan asiantuntijoina ja noudatetaan ammatin harjoittamiseen liittyviä lakeja, sääntöjä ja eettisiä ohjeita.

Julkaisija: Oulun ammattikorkeakoulu, Oamk

Aikamääre: Julkaistu 2017-11-30

Pysyvä osoite: <http://urn.fi/urn:nbn:fi-fe2017111550704>

Kieli: suomi

Suhde: <http://urn.fi/URN:ISSN:1798-2022>, ePooki - Oulun ammattikorkeakoulun tutkimus- ja kehitystyön julkaisut

Oikeudet: Julkaisu on tekijänoikeussäännösten alainen. Teosta voi lukea ja tulostaa henkilökohtaista käyttöä varten. Käyttö kaupallisiin tarkoituksiin on kielletty.

Näin viittaat tähän julkaisuun

Koivisto, K., Henner, A. & Kiviniemi, L. 2017. Johdanto. Teoksessa K. Koivisto, A. Henner & L. Kiviniemi (toim.) Hoitotyön koulutus ja tutkimus- ja kehittämistoiminta – ajankohtaisia ja tulevaisuutta ennakoivia haasteita. ePooki. Oulun ammattikorkeakoulun tutkimus- ja kehitystyön julkaisut 43. Hakupäivä xx.xx.20xx. <http://urn.fi/urn:nbn:fi-fe2017111550704>.